Poezii – Lucian Blaga

Cuprins

Autoportret…2
Poetul…2
Cântecul obârşiei…4
Pământul…4
Gorunul…5
Mugurii…6
Noi şi pământul…6
Liniște…7
Frumoase mână…7
Lacrimile…8
Mi-aştept amurgul…9
Fiorul…9
Lumina raiului…10
Trei fete…10
Cresc amintirile…11
Visătorul…11
Izvorul nopţii…12
Ghimpii…12
Stalactita…13
Sus…13
Noapte…14
Dorul…14
Vei plânge mult ori vei zâmbi…15
Stelelor…15
Pan…16
Înfrigurare…17
Amurg de toamnă…17
Veniţi după mine tovarăşi…18
Vara…19
Gândurile unui mort…20
În Ian…21
La mănăstire…21
Daţi-mi un trup voi munţilor…22
Strigăt în pustie…23
Versuri scrise pe frunze uscate de vie…24
Moartea lui Pan…24

Către cititori…28
Psalm…29
În marea trecere…30
Călugărul bătrân îmi şopteşte în prag…31
Heraclit lângă lac…32
Bunătate toamna…33
Sufletul satului…33
Scrisoare…34
Cuvântul din urmă…35
Epilog…35
Biografie…36
Somn…37
Pasărea sfântă…38
Perspectivă…39
Tăgăduiri…39
Sat natal…40
La curţile dorului…41
1917…41
Asfinţit marin…42
Mirabila dorinţă…43
Cântecul vârstelor…44
Încă o dată…45
Cântecul somnului…45
Poezia…46
Părinţii…46
Suflete, prund de păcate…46
Scoica…47
Eva…47
Pluguri…48
Noi, cântăreţii leproşi…49
Amintire…49
Lucrătorul…50
Bunavestire…51
Echinocţiu…52
Biblică…53
Încheiere…54
În preajma strămoşilor…54
Cânele din Pompei…55

Cântecul spicelor…55
În lumea lui Heraclit…56
Ulise…56
Bucureşti 1919…57
Ulciorul…58
Oedip în faţa Sfinxului…59
Pod peste Mureş…60
Giordano Bruno cântă balada permanenţei61
Cimitirul roman…62

AUTOPORTRET

Lucian Blaga e mut ca o lebădă.

În patria sa zăpada făpturii ţine loc de cuvânt.

Sufletul lui e în căutare în muta, seculara căutare de totdeauna, şi până la cele din urmă hotare.

El caută apa din care bea curcubeul.

El caută apa, din care curcubeul îşi bea frumuseţea şi nefiinţa.

Lucian Blaga

POETUL

Întru pomenirea lui Rainer Maria Rilke

Prietenă, să nu mai rostim zadarnicul sunet cu care-l chemau muritorii!

Astăzi, vorbind pentru toţi el nu are chip şi nu are nume – poetul!

Viaţa lui mult ne-a mirat, ca un cântec cu tulbure tâlc, ca un straniu eres.

În anii de demult poetul, cuvântul strivindu-şi, a îndurat năpastele toate cu bărbăţie şi cele mai mari, cele mai crunte dureri, şi le-a stins în muntele singurătăţii, ce şi-a ales.

Când la un semn s-au surpat albăstrimile cerului, şi minutarele vremii treceau ca tăişuri prin toată făptura, în anii aceia, poetul voi să uite de semeni şi vatră.

În anii cumplitelor pâcle când pământenii cu sfânta lor omenie şi carne s-au destrămat fără număr, şi viaţa – atâta s-a stins de-ar fi fost, vai, tocmai de-ajuns ca duhul să prindă trup pe pământ.

Poetul, cu numele şters şi pierdut, s-a retras sub pavăza muntelui, făcându-se prieten înaltelor piscuri de piatră.

Şi neajuns, neclintit, a rămas în jurul destinului flancat de albe şi negre solstiţii mare şi singur.

Nu l-a ucis amarnica grijă din vale, nici gândul că Dumnezeu răpitu-şi-a singur putinţa-ntrupării.

Nu l-au răzbit nici tunetul din depărtări, nici tenebrele.

Şi nu l-a schimbat în cenuşă fulgerul care i-a fost pentr-o clipă oaspete-n prag.

Mereu îşi da sieşi cuvântul şi pasul său era legământ.

Îngăduie Prietenă, să-ţi amintesc că Poetul muri numai mult mai târziu.

Mult mai târziu, ucis de-un ghimpe muiat în azur ca de-un spine cu foc de albină.

Muri poetul ucis sub soare de-un trandafir, de-un ghimpe muiat în simplu albastru, în simpla lumină.

De-atunci, în frunzare-aplecate privighetoarele toate-amuţiră uimite de cele-ntâmplate.

Privighetorile ceasului, din rarele noastre grădini, amuţiră-n lumina ce-apare-n zadar şi fără de semne, de-atunci.

Şi nu ştiu nimic pe pământ ce-ar putea să le-ndemne să cânte iar.

Lucian Blaga

CÂNTECUL OBÂRŞIEI

La obârşie, la izvor nicio apă nu se-ntoarce, decât sub chip de nor.

La obârşie, la izvor niciun drum nu se întoarce decât în chip de dor.

O, drum şi ape, nor şi dor, ce voi fi, când m-oi întoarce la obârşie, la izvor?

Fi-voi dor atunci a? Fi-voi nor?

Lucian Blaga

PĂMÂNTUL

Pe spate ne-am întins în iarbă: tu şi eu.

Văzduhul topit ca ceara-n arşiţa de soare curgea de-a lungul peste mirişti ca un râu.

Tăcere-apăsătoare stăpânea pământul şi-o întrebare mi-a căzut în suflet până-n fund.

N-avea să-mi spună nimic pământul? Tot pământu-acesta neîndurător de larg şi-ucigător de mut, nimic?

Ca să-l aud mai bine mi-am lipit de glii urechea – îndoielnic şi supus – şi pe sub glii ţi-am auzit a inimei bătaie zgomotoasă.

Pământul răspundea.

Lucian Blaga

GORUNUL

În limpezi depărtări aud din pieptul unui turn cum bate ca o inimă un clopot şi-n zvonuri dulci îmi pare că stropi de linişte îmi curg prin vine, nu de sânge.

Gorunul din margine de codru, de ce mă-nvinge, cu aripi moi atâta pace, când zac în umbra ta şi mă dezmierzi cu frunza-ţi jucăuşă?

O, cine ştie?

— Poate că din trunchiul tău îmi vor ciopli nu peste mult sicriul, şi liniştea ce voi gusta-o între scândurile lui, o simt pe semne de acum:

O simt cum frunza ta mi-o picură în suflet – şi mut ascult cum creşte-n trupul tău sicriul, sicriul meu, cu fiecare clipă care trece, gorunule din margine de codru.

Lucian Blaga

MUGURII

Un vânt de seară aprins săruta cerul de Apus şi-i scoate ruji de sânge pe obraji.

Trântit în iarba rup cu dinţii gândind aiurea – mugurii unui vlăstar primăvăratic.

Îmi zic: „Din muguri amari înfloresc potire grele de nectar".

şi cald din temelii tresar de-amarul tinerelor mele patimi.

Lucian Blaga

NOI ŞI PĂMÂNTUL

Atâtea stele cad în noaptea asta.

Demonul nopţii ţine parcă-n mâini pământul şi suflă peste el scântei ca peste-o iască năprasnic să-l aprindă.

În noaptea asta-n care cad atâtea stele, tânărul tău trup de vrăjitoare-mi arde-n braţe ca-n flăcările unui rug.

Nebun, ca nişte limbi de foc eu braţele-mi întind, ca să-ţi topesc zăpada umerilor goi, şi să-ţi sorb, flămând să-ţi mistui puterea, sângele, mândria, primăvara, totul.

În zori când ziua va aprinde noaptea, când scrumul nopţii o să piară dus de-un vânt spre apus, în zori de zi aş vrea să fim şi noi cenuşă, noi şi – pământul.

Lucian Blaga

LINIŞTE

Atâta linişte-i în jur de-mi pare că aud cum se izbesc de geamuri

razele de lună.

În piept mi s-a trezit un glas străin şi-un cântec cântă-n mine-un dor, ce nu-i al meu.

Se spune că strămoşi, cari au murit fără de vreme, cu sânge tânăr încă-n vine, cu patimi mari în sânge, cu soare viu în patimi, vin, vin să-şi trăiască mai departe în noi viaţa netrăită.

Atâta linişte-i în jur de-mi pare că aud cum se izbesc în geamuri razele de lună.

O, cine ştie – suflete-n ce piept îţi vei cânta şi tu odată peste veacuri pe coarde dulci de linişte, pe harfa de-ntuneric – dorul sugrumat şi frânta bucurie de viaţă? Cine ştie? Cine ştie?

Lucian Blaga.

FRUMOASE MÂNĂ

Presimt:

frumoase mână, cum îmi cuprindeţi astăzi cu căldura voastră capul plin de visuri, aşa îmi veţi ţinea odată şi urna cu cenuşa mea.

Visez:

frumoase mână, când buze calde-mi vor sufla în vânt cenuşa, ce-o s-o ţineţi în pălmi ca-ntr-un potir, veţi fi ca nişte flori, din care boarea-mprăştie – polenul.

Şi plâng:

veţi fi încă aşa de tinere atunci, frumoase mână.

Lucian Blaga.

LACRIMILE

Când izgonit din cuibul veşniciei întâiul om trecea uimit şi-ngândurat prin codri ori pe câmpuri, îl chinuiau mustrându-l lumina, zarea, norii – şi din orice floare îl săgeta c-o amintire paradisul – şi omul cel dintâi, pribeagul, nu ştia să plângă.

Odată istovit de-albastrul prea senin al primăverii, cu suflet de copil întâiul om căzu cu faţa-n pulberea pământului:

„Stăpân, ia-mi vederea, ori dacă-ţi stă-n putinţă împăienjeneşte-mi ochii cu-n giulgiu, să nu mai văd nici flori, nici cer, nici zâmbetele Evei şi nici norii, căci vezi – lumina lor mă doare".

Şi-atuncia Milostivul într-o clipă de-ndurare îi dete lacrimile.

Lucian Blaga

MI-AŞTEPT AMURGUL

În bolta înstelată-mi scald privirea – şi ştiu că şi eu port în suflet stele multe, multe şi căi lactee, minunile-ntunericului.

Dar nu le văd, am prea mult soare-n mine de-aceea nu le văd.

Aştept să îmi apună ziua şi zarea mea pleoapa să-şi închidă, mi-aştept amurgul, noaptea şi durerea, să mi se-ntunece tot cerul şi să răsară-n mine stelele, stelele mele, pe care încă niciodată nu le-am văzut.

Lucian Blaga

FIORUL

E moartea-atunci la căpătâiul meu?

În miez de noapte, când luna-şi varsă peste mine aiurita ei privire, când zbor de lilieci pe fruntea-i de-ntuneric îmi sărută geamul, simt câteodată un fior din creştet străbătându-mi trupul, întocmai ca şi cum mână reci mi s-ar juca în păr cu degete de gheaţă.

E moarte-atunci la căpătâiul meu?

Şi în lumina lunii îmi număra ea oare firele cărunte?

Lucian Blaga

LUMINA RAIULUI

Spre soare râd!

Eu nu-mi am inima în cap, nici creieri n-am în inimă.

Sunt beat de lume şi-s păgân!

Dar oare ar rodi-n ogorul meu atâta râs făr' de căldura răului?

Şi-ar înflori pe buza ta atâta vrajă, de n-ai fi frământată.

Sfânto, de voluptatea-ascunsă a păcatului?

Ca un eretic stau pe gânduri şi mă-ntreb:

De unde-şi are raiul – lumina?

— Ştiu: Îl luminează iadul cu flăcările lui!

Lucian Blaga

TREI FETE

Copilul râde:

„Înţelepciunea şi iubirea mea e jocul!"

Tânărul cântă:

„Jocul şi înţelepciunea mea-i iubirea!"

Bătrânul tace:

„Iubirea şi jocul meu e-nţelepciunea!"

Lucian Blaga

CRESC AMINTIRILE

Într-un amurg, sunt ani de-atunci, mi-am zgâriat stăruitor în scoarţa unui arbore – numele – cu slove mici, stângace şi subţiri.

Azi am văzut din întâmplare cum slovele-au crescut din

cale-afară – uriaşe.

Aşa îţi tai şi tu copilo numele în inima-mi supusă mărunt, mărunt, ca un ştrengar.

Şi după ani şi ani de zile-l vei găsi cu slove-adânci şi uriaşe.

Lucian Blaga

VISĂTORUL

Spânzurat de aer printre ramuri se frământa în mătasa-i un păianjen.

Raza lunii l-a trezit din somn.

Ce se zbate? A visat că raza lunii-i fir de-al lui şi cearc-acuma să se urce până-n ceruri, sus, pe-o rază.

Se tot zbate, îndrăzneţul şi s-azvârle.

Şi mi-e teamă c-o să cadă – visătorul.

Lucian Blaga

IZVORUL NOPŢII

Frumoaso, ţi-s ochii – aşa de negri încât seara când stau cu culcat cu capu-n poala ta îmi pare, că ochii tăi, adânci, sunt izvorul din care tainic curge noaptea peste văi şi peste munţi şi peste şesuri, acoperind pământul c-o mare de-ntuneric.

Aşa-s de negri ochii tăi lumina mea.

Lucian Blaga

GHIMPII

Eram copil. Mi-aduc aminte, culegeam odată trandafiri sălbatici.

Aveau atâţia ghimpi, dar n-am voit să-i rup.

Credeam că-s – muguri – şi-au să înflorească.

Te-am întâlnit apoi pe tine. O, câţi ghimpi, câţi ghimpi aveai, dar n-am voit să te despoi – credeam c-o să-nflorească

Azi toate astea-mi trec pe dinainte şi zâmbesc. Zâmbesc şi hoinăresc prin văi zburdalnic în bătaia vântului. Eram copil.

Lucian Blaga

STALACTITA

Tăcerea mi-este duhul – şi-ncremenit cum stau şi paşnic ca un ascet de piatră, îmi pare că sunt o stalactită într-o grotă uriaşă, în care cerul este bolta.

Lin, lin, lin – picuri de lumină şi stropi de pace – cad necontenit din cer şi împietresc – în mine.

Lucian Blaga

SUS

Pe-un pisc.

Sus. Numai noi doi.

Aşa: când sunt cu tine mă simt nespus de-aproape de cer.

Aşa de-aproape, de-mi pare că de ţi-aş striga în zare – numele – i-aş auzi ecoul răsfrânt de bolta cerului.

Numai noi doi.

Sus.

Lucian Blaga

NOAPTE

Pe lună, când ne scapără-n argintul nopţii pocale de vin ca nişte ochi de fiară, cu un surâs ameţitor tu-mi răscoleşti tot furnicarul de porniri, cari nu-şi mai aflapoi odihna.

Sub ocrotirea limpede a zării biruitoare mă priveşti şi-n ochii mei te oglindeşti strălucitoare, mândră şi păgână.

Iar eu încet, nespus de-ncet pleoapele-mi închid, îmbrăţişând cu ele tainic icoana ta din ochii mei, surâsul tău, iubirea şi lumina ta – pe lună, când ne scapără-n argintul nopţii pocale de vin ca nişte ochi de fiară.

Lucian Blaga

DORUL

Setos îţi beu mireasma şi-ţi cuprind obrajii cu palmele-amândouă cum cuprinzi în suflet o minune.

Ne arde-apropierea, ochi în ochi, cum stăm.

Şi totuşi tu-mi şopteşti: „Mi-aşa de dor de tine!”

Aşa de tainic tu mi-o spui şi dornic, parc-aş fi pribeag pe-un alt pământ.

Femeie, ce mare porţi în inima şi cine eşti?

Mai cântă-mi încă o dată dorul tău, să te ascult şi clipele să-mi pară nişte muguri plini, din care înfloresc aievea – veşnicii.

Lucian Blaga

VEI PLÂNGE MULT ORI VEI ZÂMBI?

Eu nu mă căiesc, c-am adunat în suflet şi noroi – dar mă gândesc la tine.

Cu ghiare de lumină o dimineaţă-şi va ucide-odată visul, că sufletul mi-aşa curat, cum gândul tău îl vrea, cum inima iubirii tale-l crede.

Vei plânge mult atunci ori vei ierta?

Vei plânge mult ori vei zâmbi de razele acelei dimineţi, în care

eu ţi-oi zice fără umbră de căinţă:

„Nu ştii, că numa-n lacuri cu noroi în fund cresc nuferi?”

Lucian Blaga

STELELOR

C-o mare de îndemnuri şi de oarbe năzuinţe în mine mă-nchin luminii voastre stelelor, şi flăcări de ardoare îmi ard în ochi, ca-n nişte candele de jertfă.

Fiori ce vin din ţara voastră, îmi sărută cu buze reci de gheaţă trupul şi-nmărmurit vă-ntreb:

spre care lumi vă duceţi şi spre ce abisuri?

Pribeag cum sunt, mă simt azi cel mai singuratic suflet şi străbătut de-avânt alerg, dar nu ştiu – unde.

Un singur gând mi-e rază şi putere:

O stelelor nici voi n-aveţi în drumul vostru nicio ţintă, dar poate tocmai de aceea cuceriţi nemărginirea!

Lucian Blaga

PAN

Acoperit de frunze veştede pe-o stâncă zace Pan.

E orb şi e bătrân.

Pleoapele-i sunt cremene, zadarnic cearc-a mai clipi căci ochii-i s-au închis – ca melcii – peste iarnă.

Stropi calzi de rouă-i cad pe buze:

unu, doi, trei.

Natura îşi adapă zeul.

Ah, Pan!

Îl văd, cum îşi întinde mâna, prinde-un ram şi-i pipăie cu mângâieri uşoare mugurii.

Un miel s-apropie printre tufişuri.

Orbul îl aude şi zâmbeşte, căci n-are Pan mai mare bucurie, decât de-a prinde-n palme-ncetişor căpşorul mieilor şi de-a le căuta corniţele sub năstureii moi de lână.

Tăcere.

În juru-i peşterile cască somnoroase şi i se mută-acum şi lui căscatul.

Se-ntinde şi îşi zice:

„Picurii de rouă-s mari şi calzi, corniţele mijesc, iar mugurii sunt plini.

Să fie primăvara?”

Lucian Blaga

ÎNFRIGURARE

Livada s-a încins în somn. Din genele-i de stufuri strâng lacrimi de văpaie:

licurici.

Pe-o coastă-n vreţi de nouri creşte luna.

Mână tomnatice întinde noaptea mea spre tine şi din spuma de lumin-a licuricilor verzui ţi-adun în inimă surâsul.

Gura ta e strugure-ngheţat.

Numai marginea subţire-a lunii ar mai fi aşa de rece

— De-aş putea să i-o sărut – ca buza ta.

Îmi eşti aproape.

Prin noapte simt o pâlpâire de pleoape.

Lucian Blaga

AMURG DE TOAMNĂ

Din vârf de munţi amurgul suflă cu buze roşii în spuza unor nori şi-atâta jăraticul ascuns sub valul lor subţire de cenuşă.

O rază ce vine goană din apus şi-adună aripile şi se lasă tremurând pe-o frunză:

dar prea e grea povara – şi frunza cade.

O, sufletul!

Să mi-l ascund mai bine-n piept şi mai adânc, să nu-l ajungă nicio rază de lumină:

s-ar prăbuşi.

E toamnă.

Lucian Blaga

VENIŢI DUPĂ MINE TOVARĂŞI!

Prietenilor mei

Veniţi lângă mine, tovarăşi! E toamnă, se coace pelinul în boabe de struguri şi-n guşe de viperi veninul.

C-un chiot vreau astăzi să-nchin în cinstea sălbăticiei mele minuni, care pleacă lăsându-mă singur, cu plânsul, cu voi, şi cu toamna.

Veniţi mai aproape! – şi cel care are urechi de-auzit să audă:

durerile nu sunt adânci decât atunci când râd.

Să râdă deci astăzi în mine amarul şi-n hohote mari să-şi arunce pocalul în nori!

Veniţi lângă mine, tovarăşi, să bem!

Ha, ha! Ce licăreşte-aşa straniu pe cer?

E cornul de lună?

Nu, nu! E un ciob dintr-o cupă de aur, cu braţul de fier.

Sunt beat şi aş vrea să dăram tot ce-i vis, ce e templu şi-altar!

Veniţi lângă mine, tovarăşi! Că mâine-o să mor, dar vă las moştenire, superbul meu craniu, din care să beţi pelin când vi-e dor de viaţă, şi-otravă când vreţi să-mi urmaţi!

— Veniţi după mine, tovarăşi.

Lucian Blaga

VARA

La orizont – departe – fulgere fără de glas

Zvâcnesc din când în când ca nişte lungi picioare de păianjen – smulse din trupul care le purta.

Dogoare.

Pământu-ntreg e numai lan de grâu şi cântec de lăcuste.

În soare spicele îşi ţin la sân grăunţele ca nişte prunci ce sug.

Iar timpul îşi întinde leneş clipele şi aţipeste între flori de mac.

La ureche-i ţâraie un greier.

Lucian Blaga

GÂNDURILE UNUI MORT

De mâna-aş prinde timpul ca să-i pipăi pulsul rar de clipe.

Ce-o fi acum pe pământ?

Mai curg aceleaşi stele peste fruntea lui în stoluri şi din stupii mei mai zboară roiuri de albine spre păduri?

Tu inimă eşti liniştită-acum!

Mult a trecut de când îmi restrângeai în pieptul scund un soare nou în fiecare dimineaţă şi-o suferinţă veche-n orişice amurg?

O zi?

sau poate veacuri?

Un stânjen doar deasupra mea-i lumină.

Flori cu sâni de lapte îmi apasă lutul.

Să pot eu mi-aş întinde mâna şi le-aş strânge-ntr-un mănunchi să le cobor la mine, dar pământul poate nu mai are flori.

Gândul meu şi veşnicia seamănă ca nişte gemeni.

Ce lume se va zbate azi în valurile zilei?

Ades un zgomot surd mă face să tresar.

Să fie paşii sprinteni ai iubirii mele, sau e moartă şi ea de sute şi de mii de ani?

Să fie paşii mici şi guralivi ai ei sau poate pe pământ e toamnă şi

nişte fructe coapte-mi cad mustoase, grele, pe mormânt, desprinse dintr-un pom, care-a crescut din mine?

Lucian Blaga

ÎN LAN

De prea mult aur crapă boabele de grâu.

Ici-colo roşii stropi de mac şi-n Ian o fată cu gene lungi ca spicele de orz.

Ea strânge cu privirea snopii de senin ai cerului şi cântă.

Eu zac în umbra unor maci, fără dorinţi, fără mustrări, fără căinţi şi fără-ndemnuri, numai trup şi numai lut.

Ea cântă şi eu ascult.

Pe buzele ei calde mi se naşte sufletul.

Lucian Blaga

LA MĂNĂSTIRE

De trei zile luna creşte ca un fagure de miere într-un stup.

La mănăstire vine-o babă. Zice:

„Stareţ purtător de bolţi cereşti, să faci o rugăciune de ieşirea sufletului din trup".

„Pentru cine?"

„Pentru mine".

Luna – s-a coborât pe-o biblie şi de pe file priveşte înapoi la chipul ei spre cer.

Cu miros de ger în lună vine un bătrân.

Îi sunt obrajii zdrenţuiţi

Întocmai ca un prapur vechi:

„Părinte bun, ii-aduc o pâine şi un strop de vin, ca să se roage la altar blândeţea ta".

„Pentru cine?"

„Pentru turma de oiţe".

Într-un târziu o fată. Stele care cad sau poate-un vânt de toamnă-ar şti să spună c-a fost frumoasă fata mai demult.

Zice:

„Să ţii o liturghie, stareţ sfânt".

„Pentru cine?"

„Pentru – gândul meu".

Luna s-a-ngrădit c-un curcubeu.

Lucian Blaga

DAŢI-MI UN TRUP VOI MUNŢILOR

Numai pe tine te am trecătorul meu trup şi totuşi flori albe şi roşii, eu nu-ţi pun pe frunte şi-n plete, căci lutul tău slab mi-e prea strâmt pentru straşnicul suflet ce-l port.

Daţi-mi un trup voi munţilor, marilor, daţi-mi alt trup să-mi descarc nebunia în plin!

Pământule larg fii trunchiul meu, fii pieptul acestei năprasnice inimi, prefă-te-n lăcaşul furtunilor, cari mă strivesc, fii amfora eului meu îndărătnic!

Prin cosmos auzi-s-ar atunci a măreţii mei paşi şi-ar apare năvalnic şi liber cum sunt, pământule sfânt.

Când aş iubi, mi-aş întinde spre cer toate marile ca nişte vânjoase, sălbatice braţe fierbinţi, spre cer să-l cuprind, mijlocul să-i frâng să-i sărut sclipitoarele stele.

Când aş urî, aş zdrobi sub picioarele mele de stâncă bieţi sori călători şi poate-aş zâmbi.

Dar numai pe tine te am trecătorul meu trup.

Lucian Blaga

STRIGĂT ÎN PUSTIE

Cu chiotele-ţi de lumină şi cu-adâncul ochilor de mare, cu urmele în lut, ce ţi le lasă nenumăratele fecioare cutremurate-n clipa asta de-un dor pe minunatul tău pământ, te chem:

vino, Lume, vin.

Adie-mi în ureche gânguritul de izvoare la care în miez de noapte nevăzuţi de nimeni strugurii desprinşi din vite ţi s-adună să-şi umplă boabele de must, şi-apoi – cu darnicia ta de moarte vino.

Lume, vin.

Şi răscoleşte-mi fruntea-nfierbântată ca nisipul dogorit pe care calcă-ncel, încet prin pustie un profet.

Lucian Blaga

VERSURI SCRISE PE FRUNZE USCATE DE VIE

II – Psalmistul

Când treci fără sandale pe sub tei, porumbii adormiţi pe streşini ciuruite se trezesc, crezând ca paşii tăi, mărunţi, sunt seminţe azvârlite de-o mână bună pentru ei.

Lucian Blaga

MOARTEA LUI PAN

I – Pan către nimfă

Cu strai de broască-n păr răsai din papură, o undă vrea să te

cuprindă şi nisipuri prind să fiarbă.

Ca dintr-o nevăzută amforă rotundă îţi verşi mlădie trupul gol în iarbă.

Şi vâna de la tâmple îmi zvâcneşte cu guşa unei leneşe şopârle ce se prăjeşte-n soare, mişcarea ta mi-adie murmur de izvoare.

Ca pâinea caldă eu te-aş frânge, mişcarea ta mi-azvarle clipe dulci în sânge.

Nisipuri prind să fiarbă.

Vară, soare, iarbă!

II – Zeul aşteaptă

Prin mirişte se joacă şoareci şi viţei, iar viţele de vie ţin în palme brotăcei.

C-o păpădie între buze o aştept să vie.

Nu vreau decât să-mi port curate degetele răsfirate prin părul ei, prin părul ei şi-apoi prin nori s-adun din ei ca dintr-un caier fulgerele-aşa cum toamna strânge din aer funigei.

III – Umbra

Pan rupe faguri în umbra unor nuci.

E trist:

se înmulţesc prin codri mănăstirile, şi-l supără sclipirea unei cruci.

Zboară-n jurul lui lăstunii, şi foile de ulm răstălmăcesc o toacă.

Subt clopot de vecerne Pan e trist.

Pe-o cărăruie trece umbra de culoarea lunii a lui Crist.

IV – Pan cântă

Sunt singur şi sunt plin de scai.

Am stăpânit cândva un cer de stele şi lumilor eu le cântam la n-ai.

Nimicul îşi încordează struna.

Azi nu străbate-n grota mea niciun străin, doar salamandrele pestriţe vin şi câteodată:

Luna.

V – Păianjenul

Gonit de crucile sădite pe cărari

Pan s-ascunse într-o peşteră.

Razele fără de-astâmpăr se-mbulzeau şi se-mpingeau cu coatele s-ajungă pân'la el.

Tovarăşi nu avea, doar un păianjen singurel.

Iscoditor micuţul îşi ţesuse mreaja de mătase în urechea lui şi Pan din fire bun prindea ţânţarii celui din urmă prieten ce-i rămase.

Treceau în goană toamne cu căderi de stele.

Odată zeul îşi cioplea un fluier din nuia de soc.

Piticul dobitoc i se plimba pe mână.

Şi n scăpărări de putregai

Pan descoperi mirat că prietenul avea pe spate-o cruce.

Bătrânul zeu încremeni fără de grai în noaptea cu căderi de stele, şi tresări îndurerat, păianjenul s-a-ncreştinat.

A treia zi şi-a-nchis coşciugul ochilor de foc.

Era acoperit cu promoroacă şi-amurgul cobora din sunetul de toacă.

Neisprăvit rămase fluierul de soc.

Lucian Blaga

CĂTRE CITITORI

Aici e casa mea. Dincolo soarele şi grădina cu stupi.

Voi treceţi pe drum, vă uitaţi printre gratii de poartă şi aşteptaţi să vorbesc.

— De unde să-ncep?

Credeţi-mă, credeţi-mă, despre ori şi ce poţi să vorbeşti cât vrei:

despre soartă şi despre şarpele binelui, despre arhanghelii cari ară cu plugul grădinile omului, despre cerul spre care creştem, despre ură şi cădere, tristeţe şi răstigniri şi înainte de toate despre marea trecere.

Dar cuvintele sunt lacrimile celor ce ar fi voit aşa de mult să plângă şi n-au putut.

Amare foarte sunt toate cuvintele, de-aceea – lăsaţi-mă să umblu mut printre voi, să vă ies în cale cu ochii închişi.

Lucian Blaga

PSALM

O durere totdeauna mi-a fost singurătatea ta ascunsă

Dumnezeule, dar ce era să fac?

Când eram copil mă jucam cu tine şi-n închipuire te desfăceam cum desfaci o jucărie.

Apoi sălbăticia mi-a crescut, cântările mi-au pierit, şi fără să-mi fi fost vreodată aproape te-am pierdut pentru totdeauna în ţărână, în foc, în vazduh şi pe ape.

Între răsăritul de soare şi-apusul de soare sunt numai tină şi

rană.

În cer te-ai închis ca-ntr-un coşciug.

O, de n-ai fi mai înrudit cu moartea decât cu viaţa, mi-ai vorbi. De-acolo de unde eşti, din pământ ori din poveste mi-ai vorbi.

În spinii de-aici arată-te Doamne, să ştiu ce-aştepţi de la mine.

Să prind din văzduh suliţa veninoasă din adânc azvârlită de altul să te rănească sub aripi?

Ori nu doreşti nimic?

Eşti mută, neclintită identitate

(rotunjit în sinea este a)

nu ceri nimic. Nici măcar rugăciunea mea.

Iată stelele intră în lume deodată cu întrebătoarele mele tristeţi.

Iată o noapte fără ferestre-n afară.

Dumnezeule, de-acum ce mă fac?

În mijlocul tău mă dezbrac. Mă dezbrac de trup ca de-o haină pe care-o laşi în drum.

Lucian Blaga

ÎN MAREA TRECERE

Soarele-n zenit ţine cântarul zilei.

Cerul se dăruieşte apelor de jos.

Cu ochi cuminţi, dobitoace în trecere îşi privesc fără de spaimă umbra în albii.

Frunzare se boltesc adânci peste o-ntreagă poveste.

Nimic nu vrea să fie altfel decât este.

Numai sângele meu strigă din păduri după îndepărtata-i copilărie, ca un cerb bătrân după ciuta lui pierdută în moarte.

Poate a pierit sub stânci.

Poate s-a cufundat în pământ.

În zadar i-aştept veştile, numai peşteri răsună, pâraie se ceram adânc.

Sânge fără răspuns, o, de-ar fi linişte, cât de bine s-ar auzi ciuta călcând prin moarte.

Tot mai departe şovăi pe drum – şi ca un ucigaş ce-astupă cu năframa o gură învinsă, închid cu pumnul toate izvoarele, pentru totdeauna să tacă, să tacă.

Lucian Blaga.

CĂLUGĂRUL BĂTRÂN ÎMI ŞOPTEŞTE DIN PRAG

Tinere, care mergi prin iarba schitului meu, mai este mult

pân-apune soarele?

Vreau să-mi dau sufletul deodată cu şerpii striviţi în zori de ciomegele ciobanilor.

Nu m-am zvârcolit şi eu în pulbere ca ei?

Nu m-am sfredelit şi eu în soare ca ei?

Viaţa mea a fost tot ce vrei.

Câteodată fiară, câteodată floare, câteodată clopot – ce se ceartă cu cerul.

Azi tac aici, şi golul mormântului îmi sună în urechi ca o talangă de lut.

Aştept în prag răcoarea sfârşitului.

Mai este mult? Vino tinere, ia ţărână un pumn şi mi-o presară pe cap în loc de apă şi vin.

Botează-mă cu pământ.

Umbra lumii îmi trece peste inimă.

Lucian Blaga

HERACLIT LÂNGĂ LAC

Lângă ape verzi s-adună cărările.

Sunt linişti pe-aici, grele şi părăsite de om.

Taci câne, care-ncerci vântul cu nările, taci.

Nu alunga amintirile ce vin plângând să-şi îngroape feţele-n cenuşa lor.

Sprijinit de butuci îmi ghicesc soarta din palma unei frunze tomnatice.

Vreme, când vrei să iei drumul cel mai scurt, pe unde apuci?

Paşii mei răsuna în umbră, parcă-ar fi nişte roade putrede ce cad dintr-un pom nevăzut.

O, cum a răguşit de bătrâneţe glasul izvorului!

Orice ridicare a mâinii nu e decât o îndoială mai mult.

Durerile se cer spre taina joasă a ţărânii.

Spini azvârl de pe ţărm în lac, cu ei în cercuri mă desfac.

Lucian Blaga

BUNĂTATE TOAMNA

Pomi suferind de gălbinare ne ies în drum.

O minune e câteodată boală.

Pătrunse de duh feţele-şi lungesc ceara, dar nimeni nu mai caută vindecarea.

Toamna surâzi îngăduitor pe toate cărările.

Toamna toţi oamenii încap laolaltă.

Iar noi ce altă dat atât de răi azi suntem buni, par că am trece fără viaţă prin aurore subpământeşti.

Porţile pământului s-au deschis.

Daţi-vă mâinile pentru sfârşit:

Îngeri au cântat toată noaptea, prin păduri au cântat toată noaptea că bunătatea e moarte.

Lucian Blaga

SUFLETUL SATULUI

Copilo, pune-ţi mâinile pe genunchii mei.

Eu cred că veşnicia s-a născut la sat.

Aici orice gând e mai încet, şi inima-ţi zvâcneşte mai rar, ca şi cum nu ţi-ar bate în piept ci adânc în pământ undeva.

Aici se vindecă setea de mântuire şi dacă ţi-ai sângerat picioarele te aşezi pe un podmol de lut.

Uite, e seară.

Sufletul satului fâlfâie pe lângă noi, ca un miros sfios de iarbă tăiată, ca o cădere de fum din streşini de paie, ca un joc de iezi pe morminte înalte.

Lucian Blaga

SCRISOARE

Nu ţi-aş scrie poate nici acum acest rând, dar cocoşi au cântat de trei ori în noapte – şi-a trebuit să strig:

Doamne, Doamne, de cine m-am lepădat?

Sunt mai bătrân decât tine, Mamă, ci tot aşa cum mă ştii:

adus un pic din umeri şi aplecat peste întrebările lumii.

Nu ştiu nici azi pentru ce m-ai trimis în lumină.

Numai ca să umblu printre lucruri şi să le fac dreptate spunându-le care-i mai adevărat şi care-i mai frumos?

Mâna mi se opreşte: e prea puţin.

De ce m-ai trimis în lumină, Mamă, de ce m-ai trimis?

Trupul meu cade la picioarele tale greu ca o pasăre moartă.

Lucian Blaga

CUVÂNTUL DIN URMĂ

Arendaş al stelelor, străvechile zodii mi le-am pierdut.

Viaţa cu sânge şi poveşti din mână mi-a scăpat.

Cine mă-ndrumă pe apă?

Cine mă trece prin foc?

De păsări cine mă apără?
Drumuri m-au alungat.
De nicăieri pământul nu m-a chemat.
Sunt blestemat!
Cu cânele cu săgeţile ce mi-au rămas mă-ngrop, la rădăcinile tale mă-ngrop.
Dumnezeule, pom blestemat.
Lucian Blaga
EPILOG
Îngenunchez în vânt. Mâne oasele au să-mi cadă de pe cruce.
Înapoi niciun drum nu mă duce.
Îngenunchez în vânt:
lângă steaua cea mai tristă.
Lucian Blaga
BIOGRAFIE
Unde şi când m-am ivit în lumină, nu ştiu, din umbră mă ispitesc singur să cred că lumea e o cântare.
Străin zâmbind, vrăjit suind în mijlocul ei mă-mplinesc cu mirare.
Câteodată spun vorbe cari nu mă cuprind, câteodată iubesc lucruri cari nu-mi răspund.
De vânturi şi isprăvi visate îmi sunt ochii plini, de umblat umblu ca fiecare:
când vinovat pe coperişele iadului, când fără de păcat pe muntele cu crini.
Închis în cercul aceleiaşi vetre fac schimb de taine cu strămoşii, norodul spălat de ape subt pietre.
Seara se-ntâmplă molcom s-ascult în mine cum se tot revarsă poveştile sângelui uitat de mult.
Binecuvânt pâinea şi luna.
Ziua trăiesc împrăştiat cu furtuna.
Cu cuvinte stinse în gură am cântat şi mai cânt marea trecere, somnul lumii, îngerii de ceară.
De pe-un umăr pe altul tăcând îmi trec steaua ca o povară.
Lucian Blaga
SOMN
Noapte întreagă. Dănţuiesc stele în iarbă.
Se retrag în pădure şi-n peşteri potecile, gornicul nu mai

vorbeşte.

Buhe sure s-aşaza pe urne de brazi.

În întunericul fără de martori se liniştesc păsări, sânge, ţară şi aventuri în care veşnic recazi.

Dăinuie un suflet în adieri, fără azi, fără ieri.

Cu zvonuri surde prin arbori se ridică veacuri fierbinţi.

În somn sângele meu ca un val se trage din mine înapoi în părinţi.

Lucian Blaga

PASĂREA SFÂNTĂ

Întruchipată în aur de sculptorul C. Brâncuşi

În vântul de nimeni stârnit hieratic Orionul te binecuvântă, lăcrimându-şi deasupra ta geometria înaltă şi sfântă.

Ai trăit cândva în funduri de mare şi focul solar l-ai ocolit pe de-aproape.

În păduri plutitoare-ai strigat prelung deasupra întâilor ape.

Pasăre eşti? Sau un clopot prin lume purtat?

Făptura ţi-am zice, potir fără toarte, cântec de aur rotind peste spaima noastră de enigme moarte, dăinuind în tenebre ca în poveşti cu fluier părelnic de vânt cânţi celor ce somnul şi-l beau din macii negri de sub pământ.

Fosfor cojit de pe vechi oseminte ne pare lumina din ochii tăi verzi.

Ascultând revelaţii fără cuvinte subt iarba cerului zborul ţi-l pierzi.

Din văzduhul boltitelor amiezi ghiceşti în adâncuri misterele.

Înalţă-te fără sfârşit, dar să nu ne descoperi niciodată ce vezi.

Lucian Blaga

PERSPECTIVĂ

Noapte. Subt sfere, subt marile, monadele dorm.

Lumi comprimate, lacrimi fără de sunet în spaţiu, monadele dorm.

Mişcarea lor – lauda somnului.

Lucian Blaga

TĂGĂDUIRI

Arbori cu crengi tămăduitor aplecate fac scoarţă în jurul unui lăuntric suspin.

Pe toate potecile zilei cu surâs tomnatic se răstignesc singuri

Cristoşi înalţi pe cruci de arin.

Grele din înălţimi cad ciocârlii ca lacrimi sunătoare ale dumnezeirei peste ogor.

Pe drumuri pornit iscodesc semnele întregului rotund depărtat:

pretutindeni e o tristeţe. E o negare. E un sfârşit.

Pe urmele mele coapte moartea îşi pune sărutul galben şi niciun cântec nu mă îndeamnă să fiu încă o dată.

Fac un pas şi şoptesc spre miazănoapte:

Frate, trăieşte tu, dacă vrei.

Mai fac un pas şi şoptesc spre miazăzi:

Frate, trăieşte tu, dacă vrei.

Din sângele meu nu mai e nimeni chemat să-şi ia începutul trăirilor, nu, nu mai e nimeni chemat.

Pe căile vremii se duc şi vin cu pas adânc ca de scoarţă albe fecioare şi negre fecioare:

Îndemnuri cereşti să fim încă o dată, să fim încă de-o mie de ori, să fim, să fim!

Dar eu umblu lângă ape cântătoare şi cu faţa-ngropată în palme – mă apăr:

eu nu! Amin.

Lucian Blaga

SAT NATAL

lui Ion Pillat

După douăzeci de ani trec iarăşi pe-aceleaşi uliţi unde-am fost prietenul mic al ţărânii din sat.

Port acum în mine febra eternităţii, negru prundiş, eres vinovat.

Nimeni nu mă cunoaşte. Vântul ei singur, sau plopul de aur. Plop înălţat de-un fir nevăzut asemenea fusului.

Nedumerit turnul se va uita două ore în urma mea până m-oi pierde din nou subt dunga apusului.

Totul cât de schimbat! Casele toate sunt mai mici decât le-a crescut amintirea.

Lumina bate altfel în zid, apele altfel în ţărm.

Porţi se deschid să-şi arate uimirea.

Dar de ce m-am întors? Lamura duhului nu s-a ales, ceasul meu fericit, ceasul cel mai fericit încă nu a bătut. Ceasul aşteaptă subt ceruri cari încă nu s-au clădit.

Lucian Blaga

LA CURŢILE DORULUI

Prin vegherile noastre – site de in

vremea se cerne, şi-o pulbere albă pe tâmple s-aşază. Aurorele încă se mai aprind, şi-aşteptăm o singură oră să ne-mpărtăşim din verde imperiu, din raiul Sorin.

Cu liturghii de lemn zăbovim lângă blide lungi zile pierduţi şi străini.

Oaspeţi suntem în tinda noii lumini la curţile dorului. Cu cerul vecin.

Aşteptăm să vedem prin columne de aur evul de foc cu steaguri păşind, şi fiicele noastre ieşind să pună pe frunţile porţilor laur.

Din când în când câte-o lacrim-apare şi fără durere se-ngroaşă pe geană.

Hrănim cu ea nu ştiu ce firavă stea.

Lucian Blaga

1917

Focul tăcu. E zi de odihnă. Privim din tranşee reţeaua, livada cu flori, şi zdrenţele-n sârmă.

Simţi Paştile-n linişti. Încă o dată cei zece tovarăşi stăm într-o groapă, asemenea bărcii fără de cârmă.

Scumpe făpturi, fluturi mulţi, năvălesc din apus cu-nalte sclipiri jucăuşe, curate.

Trec pe deasupra în pâlcuri, culori salvate din alt continent, cufundat şi răpus.

Mâine bătaia va-ncepe din nou. Fii inimă – lemn, când fiecare-n tăcere se-ntreabă: care pe munte cădea-va întâiul?

— Când fiecare pe cealaltă frunte ar vrea să citească un semn.

Eu singur le zic: Fiţi liniştiţi! Odată cu zorile cădea-vor întâi nu oameni, ci florile!

Dediţeii aceştia cu bluze albastre, papădii cu coifuri de aur ca ale noastre!

Lucian Blaga

ASFINŢIT MARIN

Piere în jocul luminilor saltul de-amurg al delfinilor.

Valul acoperă numele scrise-n nisipuri, şi urmele.

Soarele, lacrima Domnului, cade în marile somnului.

Ziua se curmă, şi veştile.

Umbra măreşte poveştile.

Steaua te-atinge cu genele.
Mut tălmăceşti toate semnele.
Ah, pentru cine sunt largile vremi? Pentru cine catargele?
O, aventură, şi apele!
Inimă, strânge pleoapele!
Lucian Blaga
MIRABILA SĂMÂNŢĂ

Mă rogi cu-n surâs şi cu dulce cuvânt rost să fac de seminţe, de rarele, pentru Eutopia, mândra grădină, în preajma căreia fulgere rodnice joacă să-nalţe tăcutele seve-n lumină.

Neapărat, mai mult decât prin oraşul rumorilor, c-o stăruinţă mai mare decât sub arcade cu flori, voi umbla primăvara întreagă prin târguri căutând vânzători de sămânţă.

Mi-ai dibuit aplecarea firească şi gustul ce-l am pentru tot ce devine în patrie, pentru tot ce sporeşte şi creşte-n izvornită.

Mi-ai ghicit încântarea ce mă cuprinde în faţă puterilor, în ipostaze de boabe, în faţa mărunţilor zei, cari aşteaptă să fie zvârliţi prin brazde tăiate în zile de martie.

Am văzut nu o dată sămânţa mirabilă ce-nchide în sine supreme puteri.

Neînsemnate la chip, deşi după spiţă alese, îmi par seminţele ce mi le ceri.

Culori luminate, doar ele destăinuie trepte şi har.

În rânduri de saci cu gura deschisă – boabele să ţi le-nchipui: gălbii, sau roţii, verzi, sinilii, aurii, când pure, când pestriţe.

Asemenea proaspete, vii şi păstoase şi lucii culori se mai văd doar în stemele ţărilor, sau la ouă de păsări. Seminţele-n palme de le ridici, răcoroase, un sunet auzi precum ni l-ar da pe-un ţărmure-al Marii de Est mătăsoase nisipuri.

Copil, îmi plăcea, despuiat de veşminte, să intru-n picioare în cada cu grâu, cufundat pân' la gură în boabe de aur.

Pe umeri simţeam o povară de râu.

Şi-acuma, în timpuri târzii, când mai văd

Câteodată grămezi de seminţe pe arii, anevoie pun capăt fierbintei dorinţi de-a le atinge cu faţa.

De-alintarea aceasta mă ţine departe doar teama de-a nu trezi zeii, solarii, visătorii de visuri tenace, cuminţi.

Laudă seminţelor, celor de faţă şi-n veci tuturor!

Un gând de puternică vară, un cer de înalta lumină, se-ascunde în fieştecare din ele, când dorm.

Palpită în visul seminţelor un foşnet de câmp şi amiezi de grădină, un veac pădureţ popoare de frunze şi-un murmur de neam cântăreţ.

Lucian Blaga

CÂNTECUL VÂRSTELOR

Dragostele mele bune cum le-a măcinat pământul!
Cum pieriră pe sub iarbă frumuseţea şi cuvântul!
Dragostele mele rele, câte au căzut şi ele!
Dragostele bune, rele, ce-a rămas sub glii din ele?
Ţărâna numai şi inele.

Lucian Blaga

ÎNCĂ O DATĂ!

Nu mi-e destul. Şi după orişice aş spune: înc-o dată!
Orice se-ntâmplă-i ca şi cum s-ar întâmpla c-o fată.
Ah, niciun rod nu mi-e destul, îl vreau şi-n alte chipuri.
Se poartă râul către mări, dar piere în nisipuri.
Nu-i apă să astâmpere de-ajuns, nu mi-e destul viaţa, cartea.
Iubire-aş vrea, pierzare, jar, cum voi simţi odată moartea.
Nici din lumină n-am destul, căci ea-i doar o legendă, iată.
Nimic sub zare nu-i destul, vreau totul înc-o dată!

Lucian Blaga

CÂNTECUL SOMNULUI

Plăcut e somnul lângă o apă ce curge, lângă apa care vede totul, dar amintiri nu are.

Plăcut e somnul în care uiţi de tine ca de-un cuvânt.

Somnul e umbra pe care viitorul nostru mormânt peste noi o aruncă, în spaţiul mut.

Plăcut e somnul, plăcut.

Lucian Blaga

POEZIA

Un fulger nu trăieşte singur, în lumina sa, decât o clipă, cât îi ţine drumul din nor până-n copacul dorit, cu care se uneşte.

Şi poezia este – aşa.

Singură-n lumina sa ea ţine pe cât ţine:
din nour până la copac, de la mine pân' la tine.

Lucian Blaga

PĂRINŢII

Coboară-n lut părinţii, rând pe rând, în timp ce-n noi mai cresc grădinile.

Ei vor să fie rădăcinile, prin care ne prelungim pe sub pământ.

Se-ntind domol părinţii pe subt pietre, în timp ce în lumini mai adăstăm, în timp ce fericiri ne-mprumutăm şi suferinţe şi apă vie pe la vetre.

Lucian Blaga

SUFLETE, PRUND DE PĂCATE

Suflete, prund de păcate, eşti nimic şi eşti de toate.

Roata stelelor e-n tine şi o lume de jivine.

Eşti nimic şi eşti de toate:

aer, pasări călătoare, fum şi vatră, vremi trecute şi pământuri viitoare.

Drumul tău nu e-n afară, căile-s în tine însuţi.

Iară cerul tău se naşte ca o lacrimă din plânsu-ţi.

Lucian Blaga

SCOICA

C-un zâmbet îndrăzneţ privesc în mine şi inima mi-o prind în mână. Tremurând îmi strâng comoara la ureche şi ascult.

Îmi pare că ţin în mână o scoică, în care prelung şi neînţeles răsună zvonul unei mari necunoscute.

O voi ajunge, voi ajunge vreodat pe malul acelei mări, pe care azi o simt, dar nu o văd?

Lucian Blaga

EVA

Când şarpele întinse Evei mărul, îi vorbi c-un glas ce răsuna de printre frunze ca un clopoţel de-argint.

Dar s-a-ntâmplat că-i mai şopti apoi şi ceva în ureche încet, nespus de-ncel, ceva ce nu se spune în scripturi.

Nici Dumnezeu n-a auzit, ce i-a şoptit anume, cu toate că a ascultat şi el.

Şi Eva n-a voit s-o spună nici lui

Adam.

De-atunci femeia-ascunde sub pleoape-o taină şi-şi mişcă geana parc-ar zice că ea ştie ceva, ce noi nu ştim, ce nimenea nu ştie, nici Dumnezeu chiar.

Lucian Blaga

PLUGURI

Prietene crescut la oraş fără milă, ca florile în fereastră, prietene care niciodată încă n-ai văzut câmp şi soare jucând supt peri înfloriţi, vreau să te iau de mână, vino, să-ţi arăt brazdarele veacului.

Pe dealuri, unde te întorci, cu ciocuri înfipte-n ogor sănătos sunt pluguri, nenumărate pluguri:

mari păsări negre ce-au coborât din cer pe pământ.

Ca să nu le sperii – trebuie să te apropii de ele cântând.

Vino – încet.

Lucian Blaga.

NOI CÂNTĂREŢII LEPROŞI

Mistuiţi de răni lăuntrice ne trecem prin veac.

Din când în când ne mai ridicăm ochii spre zăvoaiele raiului, apoi ne-aplecăm capetele m şi mai mare tristeţe.

Pentru noi cerul e zăvorât şi zăvorâte sunt cetăţile.

În zadar căprioarele beau apă din mâinile noastre.

În zadar cânii ni se închină, suntem fără scăpare singuri în amiaza nopţii.

Prieteni, care staţi lângă mine, încălziţi-vă lutul cu vin, desfaceţi-vă privirile peste lucruri.

Noi suntem numai purtători de cântec pe la porţi închise, dar fiicele noastre vor naşte pe Dumnezeu aici unde astăzi singurătatea ne omoară.

Lucian Blaga

AMINTIRE

Unde eşti astăzi, nu ştiu.

Vulturi treceau prin Dumnezeu deasupra noastră.

Alunec în amintire, e-aşa de mult de-atunci.

Pe culmile vechi unde soarele iese din pământ privirile tale erau albastre şi-nalte de tot.

Zvon legendar se ridică din brazi.

Ochiu' atât înţelegător era iezerul sfânt.

În mine se mai vorbeşte şi astăzi despre tine.

Din gene, ape moarte mi se preling.

Ar trebui să taiu iarba, ar trebui să taiu iarba pe unde ai trecut.

Cu coasa tăgăduirii pe umăr în cea din urmă tristeţe mă-ncing.

Lucian Blaga

LUCRĂTORUL

Te iroseşti în încordări de arc lângă roţile mari de oţel.

Striveşti între degete sânii materiei.

Îţi sunt de păcură mâinile şi afumate în zorile.

Lucrătorule, cu şorţul de piele albastră, pentru tine maşinile cântă mai frumos decât privighetorile.

Lucrătorule, cu şorţul de piele albastră, tu ştii că frumoase sunt numai lucrurile ieşite din puteri omeneşti.

Tu ştii că nicio stea n-a fost făcută de mâna ta, şi-ţi zici: orce-ar spune prea mulţii gureşii poeţi, nicio stea nu-i frumoasă.

Din fântâni sfredelite-n osia planetei iţţ scoţi găleţile de foc.

Nu te cunosc, nu mă cunoşti, dar o lumină alunecă de pe faţa ta pe faţa mea, şi-o strig în sfintele vânturi.

Lucian Blaga

BUNAVESTIRE

În noaptea asta lungă, fără sfârşit, o femeie umbla supt cerul apropiat.

Ea înţelege mai puţin decât oricine minunea ce s-a întâmplat.

Aude sori cântăreţi, întrebă, întrebă şi nu înţelege.

În trupul ei stă închis ca într-o temniţă bună un prunc.

De nouă ori se-nvârte discul lunii în jurul pruncului.

El rămâne nemişcat şi creşte mirându-se.

…

În noua noapte fără sfârşit ciobanii păzesc naşterea unor semne cereşti.

Mă duc între ei să vestesc:

Tăiaţi-vă mieii pe cruce

În amintirea jertfei ce se va face.

Ridicaţi-vă de lângă foc

În cojoace cu flăcări de lână.

Luaţi făclia ce-am aprins-o în steaua coborâtă deasupra ieslelor roase de boi şi daţi-o mai departe din mână în mână.

În curând fiul omului va căuta un loc unde să-şi culce capul, răzimându-şi-l ca şi voi de pietre ori de câni adormiţi.

În curând rănile purtate prin văile noastre s-or vindeca închizându-se ca florile la întuneric.

În curând picioare albe vor umbla peste ape.

Lucian Blaga

ECHINOCŢIU

Semne verzi subt şovăiri solare ieşi soră să vezi pe ogor.

Popi negri vestind sub pământuri soarele cu fluiere greierii umblă până-n pragul sicrielor şi-acolo mor.

Pe-aici, afară din oraş, şi ieri am fost să iscodim învierile în faţa porţilor.

Îndrăzneşte soră, oh soră să nu suspini.

Într-o singură zi mugurii şi iarba au crescut repede ca unghiile şi părul morţilor.

Făpturi, care-aţi fost, unde vă ţineţi?

Nu le calcă soră luminile – dediţeii vineţi.

Lucian Blaga

BIBLICĂ

lui Ion Breazu

Amiaza e dreaptă. Liniştea se rotunjeşte albastră.

Zboruri spre ceruri cresc.

Glasuri se irosesc. Fiinţe se opresc.

Viţelul în trupul vacii îngenunchează ca-ntr-o biserică.

Maică Precistă, tu umbli şi astăzi râzând pe cărări de jocuri de apă pentru broaşte ţestoase.

Între ierburi înalte şi goale copilul ţi-l dezbraci şi-l înveţi să stea în picioare

Când e prea rău îl adormi cu zeamă de melci.

Pentru tine lumea e o pecete pusă pe-o taină mai mare:

de aceea mintea nu ţi-o munceşti cu nimic.

În caza lângă blidarul cu smalţuri rare în fiecare zi păzeşti cu răbdare somnul marelui prunc.

A mustrare clipind te superi doar când îngerii trântesc prea tare uşile venind sau ieşind.

Lucian Blaga

ÎNCHEIERE

Frate, o boală învinsă ţi se pare orice carte.

Dar cel ce ţi-a vorbit e în pământ.

E în apă. E în vânt.

Sau mai departe.

Cu foaia aceasta închid porţile şi trag cheile.

Sunt undeva jos sau undeva sus.

Tu stinge-ţi lumânarea şi-ntreabă-te:

taina trăită unde s-a dus?

Ţi-a mai rămas în urechi vreun cuvânt?

De la basmul sângelui spus întoarce-ţi sufletul către perete şi lacrima către apus.

Lucian Blaga

ÎN PREAJMA STRĂMOŞILOR

Pe lespezi dacă te apleci auzi scarabei sărutând părinteştile luturi, crengile noastre căzute-n adânc, în ţinuturi amare şi reci.

Pe lespezi urechea de-o pui, audu-se viermii, cu freamăt porniţi pe căile vremii cu carnea noastră să se cuminece pe rând în nouă duminice.

Lucian Blaga

CÂNELE DIN POMPEI

Văzui în Pompei acel câne roman.

Aşa ni-l voiră zeiţele sorţii – mulaj conservat în materia morţii, să nu-l putrezească nici ploaie, nici an.

Ieşise să scape din norul din uşă, de noaptea căzută din munte cu foc.

Dar cânele, scurt răsucindu-se-n loc, se stinse rânjind şi muşcând din cenuşă.

Te văd Dumnezeule – plumb, scrum şi nor – odată venind peste mine prin uşă, din muntele cerului, cotropitor.

Scăpa-voi doar până în poartă. Apoi muşca-voi, în Tine, a lumii cenuşă.

Tiparul în TINE păstra-mi-l-voi.

Lucian Blaga

CÂNTECUL SPICELOR

Spicele-n lanuri – de dor se-nfioară, de moarte când secera lunii pe boltă apare.

Că fetele cată, cu părul de aur, la zeul din zare.

O vorba-şi trec spicele – feţe-n văpaie:

secera lunii e numai lumină – cum ar putea să ne taie pe la genunchi, să ne culce pe spate, în arderea vântului?

Aceasta-i tristeţea cea mare – a spicelor că nu sunt tăiate de lună, că numai de fierul pământului li s-a menit să apună.

Lucian Blaga

ÎN LUMEA LUI HERACLIT

Produs al aerului soarele ar fi al vremuirii, joc al unor pământeşti stihii, aşa credea-nţeleptul din Efes.

S-ar plămădi solarul trup din nou, în fiecare zi, din aburii fosforescenţi care din mare ies.

Ştiu că iubita mea-i aşa, pe care o slăvesc.

Mereu e alta, alta e, tot alta, ca soarele antic, un rod al fiecărei dimineţi.

S-alcătuieşte din lumini pe care nu le-nveţi, se înfiripă din splendori pe care tăcând le preamăresc.

Făptură fără ieri, întruchipată iar şi iar, în ciclurile arzătoarei, reluatei tinereţi îmi este dat, până la capătul acestei vieţi, în fiecare zi din nou s-o cuceresc.

Lucian Blaga

ULISE

De pe liman pe golfuri privirea ţi-o roteşte.

E linişte ca-n ziua când mă-ntorsei hoţeşte şi ţi-am golit de oaspeţi viaţa, pragul, tinda.

Ia seama Penelope ce netedă-i oglinda.

Se-ntinde marea clară pe-un prund de oseminte.

Nu-i nimenea cu proră s-o şteargă, s-o frământe.

Doar şerpii taie apa spre – un ţărm ghicit în zare, trecând peste adâncuri ca semne de-ntrebare.

Catargul putrezeşte la margine de timp acolo între Hades şi-acele culmi în nimb.

Nu m-amăgeşte ceasul să număr nestemate, nici nu mă cheamă-n urmă furtuni şi vrăji uitate.

Vezi, orice amintire-i doar urma unor răni prin ţări, prin ani primite, pe la răscruci şi vămi.

Nu aştepta păţanii să izvodesc, alese.

Deşartă născocire e vorba ce se ţese.

Dar pe liman ce bine-i să stăm în necuvânt – şi, fără de-amintire şi ca de subt pământ, s-auzi, în ce tăcere cu zumzete de roi, frumuseţea şi cu moartea lucrează peste noi.

Lucian Blaga

BUCUREŞTI 1919

Liliecii ţâşneau în slavă, când ne părăseam lăcaşul.

Paltinii, crescuţi în noapte din asfalturi ca din lavă, îşi împrăştiau sămânţa zburătoare-n tot oraşul.

Nimeni nu dormea în noaptea cea de veghe. Nici penaţii viitoarei generaţii.

Ne plimbam pe bulevarde prin troiene de seminţe – şi simţeam cum talpa arde.

Doar târziu Segetătorul încearcă-ntr-o doar s-apună când scâncea în poartă cheia.

Vântul ne-azvârlea în păr şi-n faţă pulbere de lună, caldă încă vremea-aceea.

Ţinând soarele în mână, un oltean – pe jumătate om aievea, -n rest fântână cu o cumpănă în spate – dimineaţa da năvală cu un chiot în cetate.

Lucian Blaga

ULCIORUL

Pe masa îmi stă, durat din argilă, ulciorul. În rostul ceramic aşez uneori, cu rouă pe ele, iubitele flori.

Prefer trandafiriul de purpură.

Tainic, urmând un sacru canon, dimineaţa, de o rază cerească atins, trandafiriul îşi las-o petală pe masă, dorind în lumină să stea fără mască.

Se face că torn, alte dăţi, în ulcior tomnaticul soare prin teascuri trecut, curgător aur crud, vin de piatră, soi cald de Aiud.

Mai apoi câteodată păstrez în ulcior şi-un lucru mai scump şi mai rar:

grămada de boabe de chihlimbar, lacrimi pe care o pădure le-a plâns, când ultimul alb unicorn s-a stins.

Lucian Blaga

OEDIP ÎN FAŢA SFINXULUI

Ascult. Adâncul tău ce-amar şi ce pustiu, cât de fierbinte, dulce trebuie să fie.

În preajma ta, în larg, se stinge tot ce-i viu, doar pajiştea cu oseminte învie.

Aştept aici cu-nspăimântată bucurie, tăcerea lungă să se rupă între noi, cumplit, amarnic sfâşiată ca o iie într-un iatac, pe întuneric între doi.

Şi văd mirat cum ghiarele din când în când îţi ies şi se retrag în pungi de catifea, ca la pisici, în gând şi-n prag la pândă stând.

Vorbeşti?

— Te doare şi pe tine întrebarea?

C-un freamăt te mai stinghereşte-o clipă marea, dar aripa ţi-o potriveşti spre a mă curma.

Lucian Blaga

POD PESTE MUREŞ

La vad, un pod de lemn, cu coperişul de şindrilă, lung cât o uliţă de sat, se-ntinde peste MUREŞ. Mal vrea la mal în veci să lege.

Astfel ţara moştenitu-l-a din leat.

Îşi au măreţele-npliniri şi lucruri cântăreţii lor, dar podului îi cântă numai apa, ce subt el se-ndeasă, despre toţi şi toate-i cântă, câte au trecut pe el ca printr-o casă, lungă dreaptă casă, ca printr-o casă la al cărei prag sfârşeşte drumul, ca să iasă la celălalt capăt iarăşi drum, drum vechi – în lume precum pravila îl vrea – lăsat în voie să pornească.

Oşti trecură-n veac pe-aci, şi Radu cel Frumos, roţi ferecate, robi domneşti, comori şi lacrimi, moţi cu ciubere, turme, vânturi, răpuşi şi-nvingători, stindarde, patimi.

Pe toţi şi toate-n nopţi, când vâlvele se bat, îi poţi vedea-n lumini de-o clipă încă, aşa cum ceasul, de pe un ţărm mutându-i, i-a mântuit spre celălalt peste vâltoarea-adâncă.

Dar ce linişte-i acum la vad! Ce trează-amiaza!

Prin istorie adie doar miros de otavă.

Subt pod un şarpe se soreşte, lung şi nemişcat, ca-ntr-o emblemă rară, de străveche slavă.

Lucian Blaga

GIORDANO BRUNO CÂNTĂ BALADA PERMANENŢEI

E acelaşi, nu-s aceleaşi.
E acelaşi unic soare răsărit din munte, gând.
Să se întrupeze-n vale alte umbre sunt la rând.
E acelaşi, nu-s aceleaşi.
E acelaşi unic soare albul inului sorbind.
Să întindă pânza-n iarbă fete, alte sunt la rând.
E acelaşi, nu-s aceiaşi.
E acelaşi unic soare tâlc suav învederând.
Ca să coloreze ceasul fluturi – alţii sunt la rând.
E acelaşi, nu-s aceleaşi.
E acelaşi unic soare ce-nfierbântă roua, vânt.
Să îndure moartea-n vară alte spice sunt la rând.
E acelaşi, nu-s aceleaşi.
E acelaşi unic soare inima prin lumi bătând.
Să îngâne-n vreme rugul alte-amurguri sunt la râând.

Lucian Blaga

CIMITIRUL ROMAN

Huliţi au fost romanii de unii învăţaţi din vremi mai nouă că metafizica n-ar fi creat ca alte glorioase seminţii, doar apeducte, colisee, foruri, drumuri, eterna urbe, castre şi troiene de hotar.

Huliţi au fost romanii că numai case-ar fi clădit cu atrii primind de sus lumina ș-avertisment ţinând pe praguri: cave canem.

De ţi-ar fi dat s-ajungi odat la Roma şi-adânc în ţară, prietene, pe Via Appia te-ai pierde, ai înţelege-atuncia, ce nedreaptă-i cumpăna cu care oamenii, popoarele, virtutea unul altuia şi inima şi-o cântăresc. Căci ai vedea un Drum, care se duce, se tot duce în peisaj, piatră cu piatră, potrivind, un drum flancat, de-a stânga şi de-a dreapta, cu sarcofage, urne, mausolee, păstrând cenuşa, oseminte-adăpostind.

Aşa vedeau romanii Drumul, orice limite-nfruntând în mare-mpărăţie a vieţii-naintând prin moarte sădită-n şiruri de două părţi. Cei de la umbra chiparoşilor în sarcofage dorm, ascultă sunetul de securi şi de lănci, marşul cohortelor, roţile de care, nechezul cailor. Acestea toate, la râşdul lor, acuma nu mai sunt, dar morţii cei mai vechi, aceia mai ascultă la drumul care suna pe pământ.

Aşa închipuiau romanii cimitirul:

un drum flancat de două rânduri de tăceri.

Aceasta-i metafizica romană: un Drum.

Un drum ce-naintează printre morţi, nu printre vii.

Lucian Blaga